

У пеклі крові і страждань

Шинданд. Пекло сонця і піску. Військова частина і госпіталь в Долині Смерті. Ця назва не просто образ. Колись саме тут афганці без єдиного пострілу вирізали англійську армію. Там розташувалися і радянські війська. І їй, Галині Федорівні, дочці Калюжних з Пустомит, саме там довелося побачити тисячі смертей.

Доставляли в госпіталь з мисивом замість обличчя, безногих, безруких, сліпих, з покрученими, шматками рваними м'язами спин, грудей солдатів. На плечі старшої медсестри спецвідділення (тобто відділення, де лікували важко поранених) лягала велика відповідальність. І досі пам'ятає Галина найпершу настанову лікарів:

— До кожного пораненого ти повинна ставитися так, неначе тут, на лікарняному ліжку, лежить твій брат, коханий чи батько!

Доводилося боротися зі смертю і вдень, і вночі. А коли вдавалося заплющити стомлені очі, знову будив голос: «Друга плюс».

Це означало, що пораненому потрібна друга група крові. І кров, кров дочки пустомитівського вчителя, рятувала життя юнакам, які потрапили в пекло крові і страждань. За три роки перебування в Долині Смерті зовсім незнайомим, але таким близьким і рідним «афганцям» Галина віддала 8 літрів крові.

— Наших солдатів косили інфекційні хвороби — тиф, дизентерія, гепатит. Не допомагали вакцини, та й перебіг недуг насправді був інший, аніж вчили у підручниках: віруси їх виявлялися живучішими і злішими, — розповідає Галина Федорівна. — А ще в Афганістан відправляли зовсім юних, ненавчених солдатів. Навіть півроку вони не були в «учебці». Буквально через місяць-два потрапляли в афганську м'ясорубку і гинули нізащо.

Пригадує операційна медсестра лор-відділення Рівненської обласної лікарні, як привезли в госпіталь солдатика, у якого рука трималася біля плеча лише на сухожиллі, та його прохання: тільки ж не віднімайте руку. А ще — приятельку, у якої чоловік пішов на спецзавдання, а вона все переживала, коли привезли трупи: хоча б не мій! Як приятелька піднімала простирадла з мертвих тіл і навіть не впізнала чоловіка, бо обгоріле обличчя зчорніло, а волосся повністю згоріло. Пригадує Галина і польоти в літаку «чорний тюльпан», де було так зручно сидіти на бомбах.

Багато разів перевоз-

ила медсестра хворих з Шиндандського госпіталю, розміщеного просто під палючим сонцем, обнесеного 2,5-метровим брезентом, в Кабульський і Ташкентський, більш досконалі. По дорозі тяжко поранені молоді хлопці просили, кричали, щоб їх позбавили мук. Багато помирало, і поверталися вони з афганської війни додому в цинкових трунах «цілком таємно». Запаяний метал, обов'язкова присутність офіцера військомату до останньої миті, перші грудки землі, що падали на металеву поверхню, чекали батьків. Варта, холодний метал і біль завжди залишаться у їхніх серцях.

Довелося багато пережити і батькам Галини. Бо іноді по три місяці не отримували від дочки вісточки. А Ф.А.Калюжний через нервові стреси тяжко захворів, став інвалідом II групи. Всяке спало на думку. А раптом...

І ось настав листопад

1987-го. Галина переступила рідний поріг. Були зойки радості і відчуття свободи — дихати, рухатися. Жити! Та ще й повернулася не одна, а з Андрієм, офіцером, котрий теж перебував у пеклі афганської війни. Одружилися вони в радянському посольстві в Кабулі. Коли вперше їх назвали чоловіком і дружиною, стояли у спітній солдатській формі.

...Андрія вже немає в живих. Пережите в Афгані вкоротило йому життя. Галя залишилася з донькою Ольгою одна. Часто вві сні приходять до неї друзі, з якими побувала у пеклі. Тому знає ціну мирному щастю і ненавидить війну. Ненавидить Галя і цифру 200, бо саме так маркувалися вантажі для «чорних тюльпанів».

Надія АДАМЧУК.

На фото: Галина в 1984 році. Скоро вона потрапить в пекло війни (знімок угорі). В Шинданді.

